Europa-Parlamentet
2024-2029

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Formanden

14.7.2026

Li Andersson
Formand
Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender
BRUXELLES

Om: CULT-udvalgets udtalelse om fremme af færdigheder i Unionen – muligheder for erhvervsuddannelse i foranderlige tider (2026/2070(INI))

Kære formand

I forbindelse med ovennævnte procedure har Kultur- og Uddannelsesudvalget (CULT) fået til opgave at afgive en udtalelse til Deres udvalg og vedtog at fremsende sin udtalelse i form af en skrivelse.

Kultur- og Uddannelsesudvalget behandlede spørgsmålet på mødet den 14. juli 2026. På samme møde vedtog udvalget at forelægge Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender, som er kompetent udvalg, nedenstående udtalelse:

Med venlig hilsen

Nela Riehl

FORSLAG

– under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 165 og 166,

A. der henviser til, at erhvervsuddannelse er en central søjle i det europæiske uddannelsesområde, færdighedsunionen og det europæiske økosystem for livslang læring og bidrager til personlig udvikling, beskæftigelse af høj kvalitet, social samhørighed, EU's konkurrenceevne og modstandsdygtighed, herunder strategisk autonomi, i en tid med grøn, digital, demografisk og industriel omstilling; der henviser til, at erhvervsuddannelse spiller en afgørende rolle med hensyn til at styrke Europas industrigrundlag, bevare og forbedre den specialiserede tekniske knowhow og afhjælpe mangel på arbejdskraft i sektorer, der er afgørende for Unionens konkurrenceevne og modstandsdygtighed; der henviser til, at Københavnprocessen, der blev iværksat i november 2002 for at styrke det europæiske samarbejde inden for erhvervsuddannelse, har skabt en sammenhængende ramme for den europæiske erhvervsuddannelsespolitik;

B. der henviser til, at erhvervsuddannelse bør værdsættes som et læringsforløb af høj kvalitet i sig selv, og der henviser til, at medlemsstaterne bør tilskynde til og støtte en ligelig anseelse af erhvervsrettede og akademiske forløb i overensstemmelse med deres nationale uddannelsessystemer, hvad angår politikudformning, vejledning til de lærende, mobilitetsmuligheder, anerkendelsessystemer, investeringer i kvalitet og offentlig kommunikation om erhvervsuddannelse; der henviser til, at lige værdi bør betyde effektiv adgang og muligheder for lærende i alle aldre og fra alle baggrunde, ikke en nulsumskonkurrence mellem uddannelsessektorerne;

C. der henviser til, at erhvervsuddannelsernes kvalitet, og hvor attraktive de er, ikke kun afhænger af deres arbejdsmarkedsrelevans, men også af undervisningen, vejledningssystemerne, den inklusive adgang, mulighederne for at skifte mellem uddannelsesforløb, anerkendelsen af færdigheder og kvalifikationer og udviklingen af grundlæggende, digitale, grønne, medborgerlige, sociale og tværgående kompetencer;

D. der henviser til, at de offentlige investeringer pr. lærende og den direkte finansielle støtte i de fleste medlemsstater systematisk er lavere for sekundæruddannelse på andet trin og postsekundær ikketertiæruddannelse – som er de niveauer, hvor erhvervsuddannelserne er koncentreret – end for de videregående uddannelser[1];

E. der henviser til, at mobilitet for lærende og lærlinge på erhvervsuddannelser fortsat er et af de områder, hvor det er tydeligst, at denne ambition stadig mangler at blive omsat til praksis; der henviser til, at alt for mange lærende og lærlinge på

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf

erhvervsuddannelser fortsat står over for retsusikkerhed, administrative hindringer, begrænset udbyderkapacitet, uklare ansvarsområder og uløste spørgsmål vedrørende forsikring, aflønning, social sikring og anerkendelse; der henviser til, at lærende ofte er uvidende om deres rettigheder og om, hvilke procedurer der findes til at indberette misbrug; der henviser til, at yderligere hindringer, såsom stigende leve- og boligomkostninger, indebærer en risiko for, at lærende fra dårligt stillede socioøkonomiske baggrunde udelukkes fra mobilitetsmuligheder inden for erhvervsuddannelse;

F. der henviser til, at det vedvarende misforhold mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer fortsat hæmmer produktiviteten, den økonomiske vækst og innovationen i hele Unionen, hvilket understreger behovet for et tættere samarbejde mellem uddannelsesudbydere, arbejdsgivere, SMV'er og lokale produktive økosystemer; der henviser til, at lærlingeuddannelser og tosporede erhvervsuddannelsessystemer, der kombinerer skoleundervisning med en betydelig del arbejdsbaseret uddannelse af høj kvalitet ude i en virksomhed, har vist sig at være effektive til at understøtte overgangen fra uddannelse til beskæftigelse;

G. der henviser til, at en styrkelse af fælles europæiske principper og bestemmelser for mobile lærende og lærlinge på erhvervsuddannelser kan bidrage til at skabe større retssikkerhed for de lærende, udbyderne af erhvervsuddannelser, arbejdsgiverne og de kompetente myndigheder med fuld respekt for medlemsstaternes kompetencer og de nationale erhvervsuddannelsessystemer;

H. der henviser til, at erhvervsuddannelsesmobilitet kræver stærkere støttekapacitet på erhvervsuddannelsesinstitutioner, herunder dedikeret personale, vejledning, arbejdsgiverpartnerskaber, forenklede procedurer og digitale værktøjer;

I. der henviser til, at de erhvervsekspertisecentre, der blev indført i det nuværende Erasmus+-program, er transformative samarbejdsprojekter og partnerskaber, der forbinder udbydere af erhvervsuddannelse, offentlige myndigheder, den akademiske verden og den private sektor, og som har en rolle i færdighedsøkosystemerne, arbejdslivet, innovation og den grønne og den digitale omstilling understøttet af innovativ pædagogik, faglig udvikling af lærere og undervisere, mobilitet for lærende og personale og internationaliseringsstrategier for erhvervsuddannelse;

J. der henviser til, at erhvervsuddannelserne har brug for tilstrækkelig, synlig og gradvist øget støtte under den næste FFR, navnlig inden for Erasmus+, samtidig med at programmets fleksibilitet og afbalancerede struktur for livslang læring og også andre supplerende EU-midler bevares; der henviser til, at ekspertise inden for erhvervsuddannelse også afhænger af lærerne, underviserne, vejlederne på arbejdspladsen, muligheden for at skifte mellem uddannelsesforløb samt af inklusiv adgang;

K. der henviser til, at manglen på lærere inden for erhvervsuddannelserne påvirker alle 27 EU-medlemsstater; der henviser til, at det af en Cedefop-undersøgelse fra 2025 fremgår, at kun 18 % af lærerne på erhvervsuddannelserne føler, at deres erhverv er værdsat, og for en tredjedel af lærerne på erhvervsuddannelserne var dette erhverv ikke deres første valg, samt at lærerne på erhvervsuddannelserne i gennemsnit får 11 %

mindre i løn end andre fagfolk med en videregående uddannelse[2];

1. glæder sig over den fornyede politiske opmærksomhed på erhvervsuddannelse i forbindelse med færdighedsunionen, Herningerklæringen inden for rammerne af Københavnprocessen og den kommende europæiske strategi for erhvervsuddannelse og minder om dens rolle som en søjle i det europæiske uddannelsesområde, færdighedsunionen og det europæiske økosystem for livslang læring med henblik på at styrke konkurrenceevnen og modstandsdygtigheden;

2. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at omsætte ligelig anseelse af erhvervsrettede og akademiske forløb til konkrete foranstaltninger inden for politikudformning, vejledning af lærende, mobilitetsmuligheder, anerkendelsessystemer, investeringer i kvalitet og offentlig kommunikation om ekspertise og inklusion inden for erhvervsuddannelse, navnlig for at gøre erhvervsuddannelse mere attraktiv;

3. understreger, at lige værdi bør betyde effektive muligheder for lærende i alle aldre, ikke en nulsumskonkurrence mellem uddannelsessektorerne;

4. understreger, at den fremtidige strategi for erhvervsuddannelse fortsat bør være centreret om de lærende og bør støtte både Europas konkurrenceevne og de lærendes personlige udvikling, sociale inklusion og demokratiske deltagelse og fremme en inklusiv, innovativ og attraktiv europæisk erhvervsuddannelse af høj kvalitet med et internationalt perspektiv; understreger i denne forbindelse betydningen af klare udviklingsforløb inden for erhvervsuddannelse, herunder videregående erhvervsuddannelse og kvalifikationer på EQF-niveau 5 og derover;

5. advarer om, at mange færdigheder inden for traditionelle håndværk og bevarelse af kulturarv risikerer at forsvinde som følge af demografiske ændringer og manglen på strukturerede videreførelsesmuligheder; understreger betydningen af kompetenceoverførsel mellem generationer med hensyn til at håndtere demografiske ændringer og mangel på arbejdskraft; tilskynder til initiativer, der støtter erfarne arbejdstagere i at videregive deres viden og ekspertise gennem mentorordninger, uddannelse på arbejdspladsen og lærlingeordninger; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at anvende erhvervsuddannelse som et middel til at sikre og videreføre disse færdigheder; opfordrer til, at strategier for erhvervsuddannelse sammenkædes med lokale kulturelle økosystemer og kulturarv som et redskab til territorial samhørighed og til at imødegå demografisk tilbagegang; opfordrer til, at de kulturelle og kreative sektorer afspejles fuldt ud i den kommende strategi for

[2] https://www.cedefop.europa.eu/da/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages

erhvervsuddannelse;

6. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til som en prioritet at tackle den retlige og administrative usikkerhed, der påvirker mobile lærende og lærlinge på erhvervsuddannelser, herunder med hensyn til lærendes status, kontraktordninger, løn, sociale sikring, forsikring og anerkendelse af læringsophold i udlandet;

7. opfordrer Kommissionen til at styrke fælles europæiske principper og bestemmelser for mobile lærende og lærlinge på erhvervsuddannelser med fuld respekt for medlemsstaternes kompetencer og de nationale erhvervsuddannelsessystemer med henblik på at skabe større retssikkerhed for de lærende, udbyderne af erhvervsuddannelser, arbejdsgiverne og de kompetente myndigheder, herunder ved at udvikle en fælles europæisk ramme for automatisk gensidig anerkendelse af studiekvalifikationer og læringsophold i udlandet i skoler og på erhvervsuddannelser og videregående uddannelser; opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at lærende på erhvervsuddannelser, der deltager i anerkendte mobilitetsordninger, kan tage deres nationale stipendier og lån med sig til udlandet, således at støtten følger den lærende; understreger betydningen af regelmæssigt at revidere og inflationsindeksere tilskud og økonomisk støtte til lærende, lærlinge, lærere og personale på erhvervsuddannelser, der deltager i mobilitetsaktiviteter;

8. opfordrer til, at Erasmus+-programmet finansierer støtteordninger for mobilitet inden for erhvervsuddannelsesinstitutionerne, f.eks. mobilitetskoordinatorer i selve institutionerne, på grundlag af vellykkede prøveordninger såsom MONA-projektet i Frankrig med henblik på at inddrage mobilitetskoordinatorer til at vejlede de lærende på erhvervsuddannelserne i deres mobilitetsprojekter, rådgive lærerne på erhvervsuddannelserne i at oprette europæiske projekter og formidle kontakt mellem erhvervsuddannelsesinstitutionerne, den private sektor og de lærende;

9. tilskynder til, at der udvikles en digital mobilitetsinfrastruktur tilpasset erhvervsuddannelse inspireret af erfaringerne med "Erasmus uden papir" inden for videregående uddannelse for at forenkle administrative processer, læringsaftaler, anerkendelsesprocedurer og samarbejdet mellem udbyderne af erhvervsuddannelse, arbejdsgiverne og de kompetente myndigheder;

10. fremhæver erhvervsekspertisecentrenes forandringsskabende rolle med hensyn til samarbejdsprojekter og partnerskaber, der samler udbydere af erhvervsuddannelse, offentlige myndigheder, den akademiske verden og den private sektor med henblik på at styrke forbindelserne mellem disse interessenter, opbygge innovative læseplaner og pædagogiske formater, der efterkommer Europas færdighedsbehov, fremme mobiliteten for lærende, lærere, undervisere og personale på erhvervsuddannelserne og finde løsninger på de administrative, økonomiske, juridiske og praktiske hindringer, der hæmmer mobiliteten inden for erhvervsuddannelse;

11. opfordrer til, at budgettet til erhvervsekspertisecentrene sikres i det næste Erasmus+-program, og til, at vellykkede erhvervsekspertisecentre får den stabilitet og synlighed, der er nødvendig for fortsat at innovere og omdanne erhvervsuddannelsessektoren på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan;

12. fremhæver den rolle, som de regionale og lokale myndigheder og myndighederne i storbyer spiller med hensyn til at opbygge inklusive, retfærdige og arbejdsgivertilknyttede økosystemer for lærepladser og erhvervsuddannelser og med hensyn til direkte forvaltning af offentlige uddannelsescentre;

13. minder om, at erhvervsuddannelserne har brug for tilstrækkelig, synlig og gradvist øget støtte inden for Erasmus+ baseret på efterspørgslen fra de lærende, kvalitet, inklusion, absorptionskapacitet og målet om Et mobilt Europa for mobilitet inden for erhvervsuddannelse, samtidig med at programmets fleksibilitet og afbalancerede struktur for livslang læring bevares;

14. opfordrer til, at alle fremtidige Erasmus+-stipendier og talent- eller ekspertisetiltag på strategiske uddannelsesområder, hvor det er relevant, gøres åbne for lærende på erhvervsuddannelser og videregående erhvervsuddannelsesforløb, samtidig med at de supplerer frem for at reducere den centrale Erasmus+-finansiering til læringsmobilitet, inklusion og samarbejde;

15. opfordrer til, at den kommende EU-dagsorden for lærere og undervisere udtrykkeligt tager fat på årsagerne til manglen på og behovet for lærere og undervisere og andet relateret personale på erhvervsuddannelserne, herunder hvor attraktivt erhvervet er fra et karrieremæssigt synspunkt, indledende og løbende faglig udvikling, fleksible karriereforløb, pædagogisk innovation, digitale kompetencer, AI-kompetencer og grønne kompetencer, inklusionsfærdigheder og støtte til vejledere i virksomhederne;

16. understreger betydningen af muligheden for at skifte mellem erhvervsuddannelse og andre uddannelsesforløb såsom videregående uddannelse, voksenuddannelse og beskæftigelse, således at de lærende kan skifte mellem forløb og undgå blindgyder; opfordrer i denne forbindelse til større anerkendelse af erhvervsuddannelseskvalifikationer og læringsresultater, bedre vejledning gennem hele livet, kvalitetssikrede mikroeksamensbeviser, validering af ikkeformel og uformel læring og overgange fra erhvervsrettet grunduddannelse til videregående erhvervsuddannelse, videregående uddannelse og erhvervsrettet efter- og videreuddannelse;

17. opfordrer til, at læseplanerne for erhvervsuddannelserne ikke kun skal udstyre de lærende med erhvervsspecifikke færdigheder, men også med de grundlæggende, digitale, AI-mæssige, grønne, medborgerlige, mediekendskabsmæssige, iværksættermæssige, sociale og tværfaglige kompetencer, der er nødvendige for kvalitetsjob, livslang læring, aktivt medborgerskab og demokratisk modstandsdygtighed; minder om, at ekspertise og inklusion inden for erhvervsuddannelse skal tilstræbes i fællesskab, og at erhvervsuddannelses-, mobilitets- og innovationsmuligheder af høj kvalitet bør være tilgængelige for lærende med færre muligheder, lærende med handicap og læringsvanskeligheder, voksne lærende, lærende i regionerne i den yderste periferi, landdistrikter, fjerntliggende og ugunstigt stillede områder samt kvinder og piger i STEM-relaterede erhvervsuddannelsesforløb, herunder gennem mobile uddannelsestilbud, blandet læring, fjernvejledning og samarbejde mellem skoler, uddannelsescentre og lokalsamfund;

18. opfordrer medlemsstaterne til at udfordre kønsstereotyper og strukturelle hindringer, der påvirker uddannelses- og karrierevalg med henblik på at fremme kønsligestilling og en mere afbalanceret deltagelse af kvinder og mænd på tværs af alle erhvervsuddannelsesforløb, -sektorer og -erhverv;

19. opfordrer til yderligere at fremme effektive offentlige udgifter til erhvervsuddannelse samt komplementaritet og finansieringssynergier under den næste flerårige finansielle ramme, navnlig under Erasmus+, AgoraEU, Den Europæiske Socialfond og andre samhørighedsfonde i tillæg til Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne; opfordrer til bedre data om og overvågning af erhvervsuddannelser samt en fornyet indsats for at gennemføre benchmarkene på EU-plan for erhvervsuddannelse effektivt i alle medlemsstaterne;

20. opfordrer til, at den fremtidige europæiske strategi for erhvervsuddannelse skal bygge på Københavnprocessen og den seneste milepæl heri, Herningerklæringen, samtidig med at det undgås at skabe adskilte nye initiativer, samt til at styrke sammenhængen og den praktiske anvendelse af eksisterende europæiske værktøjer, herunder den europæiske kvalifikationsramme, EQAVET, Europass, mikroeksamensbeviser, digitale eksamensbeviser og validering af ikkeformel og uformel læring;

BILAG: ERKLÆRING OM INPUT

I henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen erklærer ordføreren for udtalelsen, at hun i sin udtalelse har medtaget input om forhold, der vedrører sagens emne, som hun har modtaget som led i udarbejdelsen af udtalelsen inden vedtagelsen i udvalget fra følgende interesserepræsentanter, der er omfattet af anvendelsesområdet for den interinstitutionelle aftale om et obligatorisk åbenhedsregister[1], eller fra følgende repræsentanter for offentlige myndigheder i tredjelande, herunder deres diplomatiske missioner og ambassader:

1. Interesserepræsentanter, der er omfattet af anvendelsesområdet for den interinstitutionelle aftale om et obligatorisk åbenhedsregister
French Education Ministry
2. Repræsentanter for offentlige myndigheder i tredjelande, herunder deres diplomatiske missioner og ambassader
Ingen

Ordføreren for udtalelsen har udarbejdet ovenstående liste på eget ansvar.

Hvor der er udpeget fysiske personer på listen ved navn, funktion eller begge dele, erklærer ordføreren for udtalelsen at have forelagt de pågældende fysiske personer Europa-Parlamentets databeskyttelsesmeddelelse nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), hvori de gældende betingelser for behandling af deres personoplysninger og rettighederne, som er forbundet med denne behandling, er fastlagt.

[1] Interinstitutionel aftale af 20. maj 2021 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen om et obligatorisk åbenhedsregister (EUT L 207 af 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ENDELIG AFSTEMNING VED NAVNEOPRÅB I RÅDGIVENDE UDVALG

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Tegnforklaring:
+ : for
- : imod
0 : hverken/eller